

Poruka križa

“Bez sumnje, govor o križu ludost je za one koji propadaju, a za nas koji se spasavamo sila je Božja.” (1. Korinćanima 1,18)

Biblijski tekstovi: 1. Korinćanima 1,17-31; Kološanima 1,20; 1. Petrova 2,24; Djela 13,16-47; 1. Korinćanima 2,1-5.

Ciceron, poganski rimski pisac i govornik, savjetovao je rimskom narodu da križ kao sredstvo kažnjavanja drži daleko od svojih misli. Premda je Ciceron umro oko pola stoljeća prije nego što se Isus rodio, njegova izjava dobro ilustrira prijezir s kojim su Rimljani gledali na križ. Bilo je to nešto tako loše da o tome nije trebalo čak ni misliti.

Nasuprot tome, Pavao je pisao: “Vijest o križu ... je Božja sila.” (1. Korinćanima 1,18 — Suvremeni hrvatski prijevod) Za Pavla je križ sredstvo pomirenja između Boga i čovjeka (Efežanima 2,16; Kološanima 1,20), vrhunski simbol Isusove poniznosti (Filipljanima 2,8) i mjesto gdje je plaćen naš neizmjerni dug (Kološanima 2,14).

Križ je Pavlov odgovor na probleme u Korintu. Ne morate ući duboko u Prvu poslanicu Korinćanima da biste shvatili da je on vrlo zabrinut zbog jednog važnog pitanja — podjela u mjesnoj crkvi. Pavao je toliko uznemiren da je to prva tema, odmah nakon pozdrava (1. Korinćanima 1,1-3) i izraza zahvalnosti (1. Korinćanima 1,4-9), kojom se on bavi (1. Korinćanima 1,10-17). Ovog ćemo se tjedna osvrnuti na moćnu poruku o križu, koja pruža odgovor na taj problem i druga sporna pitanja u Korintu.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 482—493.

EVANĐELJE O KRIŽU

Pavao kaže da je poruka o križu Božja sila za nas. Nije ni čudo što je "Isus Krist i to razapeti" u središtu njegovog propovijedanja (1. Korinćanima 2,2).

Pročitajte 1. Korinćanima 1,17-31. Koju važnu misao Pavao ovdje ističe?

.....

.....

.....

U 1. Korinćanima 1,18-31 Pavao se bavi suprotnošću između ljudske ludosti i božanske mudrosti. Križ razotkriva najgore u čovjeku i najbolje u Bogu. Uvod u ovaj odlomak Poslanice nalazi se u 1. Korinćanima 1,17. Budući da Kristov križ ne treba biti lišen svoje sile (1. Korinćanima 1,17), poruka o križu mora zauzimati središnje mjesto u našem propovijedanju (vidi također 1. Korinćanima 2,2).

Pavao kaže da nije poslan da krštava, već da propovijeda Evanđelje o križu. Ta izjava zahtijeva dvije važne napomene. Prvo, grčka riječ prevedena s "poslati", *apostelô*, potječe od istog korijena kao i riječ "apostol". Prema tome, Pavlov osnovni zadatak kao apostola bio je objavljivanje Evanđelja. Drugo, Pavlove riječi o krštenju nisu značile da krštenje nije bitno, ili da nije makar isto toliko bitno kao i propovijedanje. On je zapravo ukoravao one koji su pridavali veće značenje tome tko ih je krstio, nego Onome, Isusu, u koga su kršteni.

Pod izrazom "govorna mudrost" (1. Korinćanima 1,17), Pavao ne misli da su rječiti govori sami po sebi loši. Bit je u tome da ljudska mudrost ne bi trebala zasjeniti poruku o križu. Taj izraz se odnosi na grčko-rimsku retoriku. U Ateni se Pavao koristio logikom, znanošću i filozofijom, ali je to donijelo vrlo slab rod. I zato je "odlučio u Korintu primijeniti drugačiju metodu rada u svojim naporima da privuče pozornost ovih bezbrižnih i ravnodušnih ljudi. Odlučio je izbjegavati složena dokazivanja i raspravljanja, i da među Korinćanima ne zna ništa 'osim Isusa Krista, i to razapetoga.'" (Ellen G. White, *Djela apostolska*, str. 154; u izvorniku 244)

Na koji način opširna izlaganja zasjenjuju poruku o križu? Zašto je propovijedanje o Isusu Kristu, i to raspetom, donijelo obilniji rod u Korintu nego što su logika, znanost i filozofija donijele u Ateni? Ima li ipak trenutaka kada bi logika, filozofija i znanost mogle biti od koristi u propovijedanju Evanđelja?

"LUDOST JE ZA ONE KOJI PROPADAJU"

Uspoređujući ljudsku ludost s božanskom mudrošću, Pavao izjavljuje da je "govor o križu ludost za one koji propadaju" (1. Korinćanima 1,18). To je prvo mjesto od šest na kojima se spominje ludost ili ludi u 1. Korinćanima 1,18-31.

Pročitajte 1. Korinćanima 1,20.21.23.25.27. Kako nam spominjanje ludosti u tim redcima pomaže da razumijemo što je Pavao mislio kada je rekao da je govor o križu ludost onima koji propadaju?

Grčka riječ za "ludost" u 1. Korinćanima 1,18 je *môria*. Ta riječ javlja se samo pet puta u Novom zavjetu i to svaki put u 1. Korinćanima (1,18.21.23; 2,14; 3,19). Ta i druge srodne riječi javljaju se višeput u Novom zavjetu, a polovina se nalazi u Pavlovim poslanicama. Mnogo puta se ta skupina riječi nalazi upravo u 1. Korinćanima.

Ludost o kojoj Pavao govori u 1. Korinćanima 1,18.23 nije toliko povezana s intelektualnom slabošću koliko s nemoralnim ponašanjem i razmišljanjem, s nedostatkom razboritosti, pa čak i pobunom protiv Boga. To objašnjava zašto on toliko govori o toj temi u cijeloj Prvoj poslanici Korinćanima.

Razmislite o Pavlovom položaju u tom gradu. On dolazi u mjesto koje se ponosi svojim tobožnjim znanjem, svojom mudrošću i kulturnom profinjenošću. I u takvom okruženju govori o jednom Židovu iz Galileje, Isusu iz Nazareta, kojega su Rimljani razapeli i koji je uskrsnuo iz mrtvih — a sve to s ciljem da bi platio ne samo za njihove grijehe, već za grijehe cijelog svijeta. *Je li taj čovjek stvarno ozbiljan? Koga on to zavarava?* Nije to bio ni neki novi, duboki filozofski koncept, koji bi se mogao raščlaniti i protumačiti filozofskim sredstvima. Zvučalo je jednostavno kao ludost, besmislica, nešto što nijedan pametan i obrazovan Korinćanin ne bi mogao ozbiljno shvatiti.

Međutim, koliko god su tim poganima Pavlove riječi zvučale nerazumno, mnogim Židovima je poruka o križu zvučala još gore. Koji je Židov očekivao da Mesiju pogube Rimljani? Mesija je trebao zbaciti Rimljane, a ne da oni Njega razapnu. Pa ipak, usprkos svemu, duše Židova i pogana bile su zadobivane za Evandjelje. Koju poruku nalazimo u tome?

S kolikim god se protivljenjem suočili, Bog ipak ima ljude koji su otvoreni da čuju istinu. Moramo biti spremni da nas On upotrijebi da dosegne te ljude gdje god se oni nalazili, čak i na mjestima koja su danas podjednako loša ili čak i gora nego što je bio Korint.

SILA ZA ONE KOJI SE SPAŠAVAJU

Poruka u Prvoj poslanici Korinćanima 1,18 odviše je jasna da bi se promašio njezin smisao. Što križ znači, ovisi o tome kako se na njega gleda. On je ludost za one koji se bune protiv Boga, ali je sila za one koji čeznu za Njegovim spasenjem.

Pročitajte Kološanima 1,20; 1. Petrova 2,24. Što je Isus postigao za nas na križu?

Kao što smo već vidjeli, u propovijedanju Evanđelja mora se izbje-
gavati "govorna mudrost" "da ne izgubi snagu križ Kristov" (1. Korin-
ćanima 1,17). U svjetlu 1. Korinćanima 1,17 lakše je razumjeti zašto je
suprotnost ludosti Božja sila, a ne ljudska mudrost (1. Korinćanima
1,18). Križ, koji je u tolikoj suprotnosti s ljudskom mudrošću, otkriva
koliko je ljudska mudrost zapravo nerazumna.

Grčki tekst Prve poslanice Korinćanima 1,18 pokazuje da "oni koji
propadaju" žanju posljedice svojih postupaka. To bi se moglo ovako
prevesti: "Jer je govor o križu ludost onima koji uništavaju sami sebe."
Grčki glagol *apolimi* ("propasti, poginuti") može također značiti i "uni-
štiti, pogubiti" (Ivan 10,10). Zapravo, *apolimi* se prevodi kao "uništiti ću"
u 1. Korinćanima 1,19.

Što se tu događa? Pavao osigurava biblijski temelj za svoju tvrdnju
iz 18. retka o tim ljudima koji ginu, tako što u 19. retku citira Božje
riječi iz Izaije 29,14. U 19. retku Bog stoji iza tog uništenja, što naizgled
proturječi samoubilačkoj oholosti spomenutoj neposredno prije toga.
Međutim, tu nema nikakvog proturječja. Smisao je da će Bog uništiti
one koji sami sebe već uništavaju.

Izraz "za nas koji se spasavamo" (1. Korinćanima 1,18), nasuprot
onima koji bivaju uništeni, nagovještava da spasenje dolazi jedino od
Boga. Pavao zapravo kaže da mi bivamo spašeni, to jest, ne spašavamo
se sami. Mi to, naravno, i ne možemo. Naše spasenje ima vanjski izvor.
Dok je uništenje samouzrokovano, spasenje može biti samo dano kao
dar milosti grešnicima. Kao što je jasno na osnovi 1. Korinćanima 1,21,
Bog je taj koji spašava sve koji vjeruju. Ludost je u tom smislu čin
odbacivanja onoga što je Bog ponudio čovječanstvu putem Kristovog
križa (1. Korinćanima 1,30), čime na sebe navlači uništenje.

**"Jer je plaća grijeha smrt, a milosni dar Božji jest život vječni
u Kristu Isusu Gospodinu našem." (Rimljanima 6,23) Ponavlja li
ovaj redak ono što Pavao kaže u 1. Korinćanima 1,18.19?**

RAZAPETI MESIJA

Pavao je pisao da “dok Židovi traže znakove, Grci traže mudrost” (1. Korinćanima 1,22). Križ — misao o Bogu, Mesiji, koji je razapet — nije bio znak koji su Židovi očekivali. Niti je to bila ona vrsta mudrosti koju su Grci htjeli. Bilo je to nešto suprotno svačijim očekivanjima.

Zapravo, dovoljno je samo pročitati kako su učenici reagirali na najavu Isusovog raspeća (vidi Marko 8,31.32; Marko 9,30-32 i Marko 10,32-34), da bismo počeli uvidati koliko je bila strana i odbojna cijela ta zamisao, posebno za Židove. Kao što smo već rekli, Židovi su očekivali da će Mesija pobijediti Rimljane. Ali to se nije dogodilo, bar ne u svjetovnom, vojnom smislu riječi “pobijediti”.

Za kršćane križ je stoljećima bio simbol vjere. I teško je kršćanima dvadeset prvog stoljeća shvatiti koliko je za mentalitet prvog stoljeća ideja o raspetom Bogu djelovala suludo.

Međutim, upravo to što je ta poruka bila toliko strašna, čini je vrijednom naših najdubljih promišljanja. Slika raspetog Mesije potpuno je razjasnila čitavom svemiru koliko je daleko Bog spreman ići kako bi dovršio plan otkupljenja. Sama misao o križu i o Gospodnjoj smrti na njemu dovoljno je zapanjujuća za nas grešnike ovdje na Zemlji. (A zamislite tek što je to moralo značiti za bezgrešna bića koja su poznavala i obožavala Gospodina Isusa na Nebu!)

Pročitajte Djela 13,16-47 (posebno retke 26.38.47). Čemu nas taj odlomak uči o značenju križa?

Pavao kaže da ga je Krist poslao da propovijeda Evanđelje. I tako Pavao iznosi poruku o raspetom Mesiji (1. Korinćanima 1,23). On sažima te misli u 1. Korinćanima 2,1-5. Apostol je, dakle, bio vjeran Kristovom nalogu. Kad je objavljivao Evanđelje, nije to činio “s visokim govorom ili s mudrošću” (1. Korinćanima 2,1). Umjesto toga, usredotočio se samo na “Isusa Krista, i to razapetoga” (1. Korinćanima 2,2). Njegov govor i poruka nisu bili “u uvjerljivim riječima mudrosti, već u očitovanju Duha i snage” (1. Korinćanima 2,4), jer je “mudrost ljudska” zapravo upadljivo suprotna “Božjoj snazi” (2. Korinćanima 2,5).

Raspeti Mesija bio je nešto potpuno neočekivano i za Židove i za Grke. Što nam to govori o činjenici da Bog ne postupa uvijek onako kako mi očekujemo? Zašto je važno shvatiti tu misao, posebno kad ne ide sve onako kako smo se nadali?

KRIST, SNAGA I MUDROST BOŽJA

U 1. Korinćanima 1,19.20.30.31 Pavao govori o tome kako su Božja mudrost i ljudska mudrost nevjerojatno različite, te stoga i uzajamno isključive. Zapazite da Pavao ne odbacuje mudrost kao takvu, već odbacuje onu vrstu ljudske mudrosti koja se pokušava nadmetati s Bogom. Ljudska mudrost ne može osloboditi čovjeka od grijeha. Samo Krist, Božja mudrost, može izvršiti to djelo. Pogledajte tablicu:

“za nas koji se spasavamo”	[poruka o križu] sila je Božja	1. Korinćanima 1,18
“za pozvane”	Krist, Božja sila	1. Korinćanima 1,24

Oba ta retka, 1. Korinćanima 1,18 i 1. Korinćanima 1,24 pokazuju da je Krist Božja sila, u smislu da On ima moć spasiti ljude od njihovih grijeha. “Odluči Bog one koji vjeruju spasiti ludošću propovijedanja.” (1. Korinćanima 1,21) Izrazi “za nas koji se spasavamo” (1. Korinćanima 1,18), “one koji vjeruju” (1. Korinćanima 1,21), i “za pozvane” (1. Korinćanima 1,24) odnose se na istu skupinu, naime, na ljude koji imaju živo iskustvo spasenja vjerom. Jer je Kristovo Evanđelje “sila Božja za spasenje svakomu vjerniku” (Rimljanima 1,16).

Krist nije samo sila, već i mudrost Božja. To znači da se preko Njega Bog suočio s problemom grijeha i riješio ga — problem koji ljudska mudrost nije bila u stanju riješiti. Mudrost ovog svijeta nije sposobna ljude upoznati s Bogom (1. Korinćanima 1,21). Nasuprot tome, po Kristu postajemo mudri za spasenje (2. Timoteju 3,15).

Pročitajte 1. Korinćanima 1,24-29. Zapazite neke riječi u tom ulomku kao što su “ludost”, “slabost”, “sila” i “mudrost”. Koju poruku Pavao tu iznosi?

Čitajući 1. Korinćanima 1,24-29, trebalo bi obratiti pozornost i na izraze “ludo” (ili “ludost”) i “slabo” (ili “slabost”). Bit je u tome da ljudska mudrost može poruku o križu smatrati ludošću i slabošću. Međutim, “Božja [je] ludost mudrija od ljudi, i Božja slabost jača od ljudi” (1. Korinćanima 1,25). To ne znači da je Bog slab ili lud, već je to izraz koji pokazuje koliko Božja sila i mudrost nadmašuju sve što je ljudsko.

Zadržite se na riječima: “Među vama nema mnogo mudrih po ljudskim mjerilima, ni mnogo moćnih, ni mnogo onih koji potječu iz utjecajnih obitelji.” (1. Korinćanima 1,26 — Suvremeni hrvatski prijevod) Koja se tu poruka nalazi za nas?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

Ellen G. White, "Golgota", *Isusov život*, str. 618—628 (u izvorniku 741—757).

"U mislima mnoštva koje danas živi, golgotski križ je okružen svetim uspomenama. Svete su misli vezane uz prizore raspeća. Ali u Pavlovo doba na križ se gledalo s osjećajem odbojnosti i užasa. Uzdizati kao Spasitelja ljudskog roda nekoga tko je umro na križu, prirodno će izazvati ruganje i protivljenje.

Pavao je dobro znao kako će Židovi i Grci u Korintu gledati na njegovu vijest. ... Među židovskim slušateljima bilo je mnogo onih koje će rasrditi vijest koju je nakanio navijestiti. Prema procjeni Grka, njegove će riječi biti potpuna ludost. Smatrat će ga slaboumnim što pokušava dokazati kako križ može imati ikakvu vezu s uzdizanjem ljudskog roda ili sa spasenjem čovječanstva.

Ali za Pavla je križ bio predmet najvećeg zanimanja. Otkad je zaustavljen u proganjanju sljedbenika razapetog Nazarećanina, nikad se nije prestao hvaliti križem. U ono vrijeme primio je objavu Božje beskonačne ljubavi koja se otkrila u Kristovoj smrti i u svojem je životu doživio čudesnu preobrazbu kojom su se svi njegovi planovi i namjere uskladili s Nebom. ... Iz vlastitog je iskustva znao da kad grešnik upozna Očevu ljubav onakvom kakva je vidljiva u žrtvi Njegova Sina i pokori se božanskom utjecaju, dolazi do promjene srca i od tog trenutka Krist postaje sve u životu." (Ellen G. White, *Djela apostolska*, str. 154; u izvorniku 245,246)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. U Getsemanskom vrtu Isus je izgovorio: "Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj kalež!" (Matej 26,39) Što nam ta molitva govori o nemjerljivoj cijeni koju je Isus platio na križu?

2. Pavao kaže da je "Božja ludost mudrija od ljudi" (1. Korinćanima 1,25). U kojem je smislu Božja mudrost toliko različita od ljudske mudrosti?

3. Poruka o raspetom Kristu bila je kamen spoticanja za Židove, a ludost za Grke. Koje biblijske teme koje mi danas propovijedamo djeluju na isti način na suvremene slušatelje, i zašto?

4. Pavao kaže da "zemaljski čovjek ne prima ono što dolazi od Duha Božjega" (1. Korinćanima 2,14). Kako onda možemo govoriti tim ljudima o Isusu na način koji bi mogao dotaknuti njihova srca? Ili ih mogu dosegnuti možda jedino naša djela?